

Rogla 2023

Letošnji tabor je potekal od 2. do 8. julija. Tudi letos je potekal v izvedbi ZOTKS in občin Zreče, Oplotnica in Mislinja, podprli so ga še Društvo ljudske tehnike Zreče, podjetja Unitur d. o. o, Sklad za naravo Pohorje, Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije OE Maribor, Zavod za varstvo narave OE Celje in OE Maribor, aktivnosti na taboru pa je podprla tudi Pot med krošnjami Pohorje d.o.o. Razpisane so bile geološka, botanična, ornitološka in arhitekturna skupina, ki so bile zapolnjene še pred pričetkom tabora. Tabora se je udeležilo 15 mladih raziskovalcev. Vremenske razmere v času tabora nam niso bile najbolj naklonjene, vendar smo uspeli izvesti večino planiranih aktivnosti, nekoliko manj časa smo imeli za samo terensko delo.

Slika št. 1: Udeleženci tabora (foto dr. Helena Lesar)

Letošnja **geološka skupina** je bila sestavljena v glavnem iz udeležencev, ki so v njej prvič sodelovali, zato so se uvodoma seznanili z nekaterimi osnovami geologije. Spoznali so geološke karte, nekaj za teren uporabne geološke literature ter se predvsem temeljito pripravili za izvedbo terenskega dela. Kljub slabšim vremenskim razmeram so izvedli kar nekaj terenskih ogledov in si tako nabrali vzorce kamnin, mineralov in fosilov. Kasneje so jih v taboru preparirali in pripravili za priložnostno razstavo ob zaključnem poročilu. Nekaj vzorcev so si udeleženci odnesli tudi s seboj. V okviru tabora so udeleženci spoznali različne korake in tehnike prepariranja, saj je vrstni red zelo pomemben, prav tako pa je potrebno upoštevati v kakšni kamnini so bili minerali ali fosili najdeni. Prav tako so spoznali, kako pomembna je ustrezno terensko dokumentirati najdbe in odzemna mesta, kar se pogosto pozablja.

Terensko delo je potekalo na širšem ovršju Rogle, podali pa so se tudi v kamnolom Stranice, kamnolom marmorja v Skomarju in kamnolom čizlakita in granodiorita v Cezlaku.

Mentor geološke skupine je bil Viljem Podgoršek.

Slika št. 2: Geologi na posvetu v kamnolomu čizlakita v Cezlaku (foto Srečko Štajnbaher)

Udeleženci **botanične skupine** so se na raziskovalnem taboru sprva spoznali z metodo določanja rastlin. Spoznali so dihatomne in slikovne določevalne ključe, ki so jih tekom tedna uporabljali za določanje rastlin značilnih za širše območje Rogle. Za določanje in popis rastlin so uporabljali aplikacijo iNaturalist. Spoznali so rastlinske družine, ki se pogosto pojavljajo na območju Rogle in se jih naučili prepoznavati.

Na Rogli so si ogledali značilna rastišča, kot so planje, iglasti gozdovi in visoka barja, podali pa so se tudi na Lovrenška jezera in Črno jezero. Na teh območjih so naredili popis rastlin. Podrobneje so si ogledali rastline, ki so specifične za to območje (okroglostna rosika, šotne mahove, volk, ruševje, preslice in različne vrste šašov, itd.). Spoznali so različne prilagoditve omenjenih rastlin, ki jim omogočajo rast na tako specifičnih rastiščih. Iskali in ugotavljali so tudi vzroke za majhno biodiverziteteto na tem območju. Na območju Rogle so popisali 54 rastlin, od tega 10 vrst kukavičevk. Tekom botanično obarvanega tedna so si izdelali milo na glicerinski osnovi, pri pripravi so dodali poljubna eterična olja. Spoznali so rastline, ki jih lahko uporabljamo za pripravo čajev. Iz izbranih eteričnih olj so si izdelali še razpršilo proti komarjem.

Mentorica botanične skupine je bila Tina Fabijan.

Slika št. 3: Tudi slabo vreme ni pregnalo botanikov (foto Srečko Štajnbaher)

Ornitološka skupina je raziskovala večinoma po pobočjih Pohorja, saj ponuja nekatere ptičje vrste, ki jih v nižinskih predelih ne najdemo in ker večino območja Pohorja spada pod območje Natura 2000. Obiskali so nekatere od prepoznavnejših lokacij kot so: okolica hotela, Lovrenška jezera, Volovico, Turn, koč na Pesku itd. Prav tako pa so ob ogledu železniškega muzeja v Zrečah spotoma našli tudi nekaj nižinskih vrst ptic (npr. siva vrana, domači golob, domači vrabec, turška grlica, sraka, ...). Tako so v 6 dneh opazili 44 vrst ptic, od tega 7 v nižini in 37 v okolici vrha Rogle. Opazili so kar nekaj vrst ptic, ki so značilne za višinske iglaste gozdove Pohorja. To so gorska sinica, rdečeglavi kraljiček, komatar, mlinarček, krekovt, siva pevka, drevesna cipa in planinski orel. V času tabora pa so nekatere ptice tudi obročkali. To pomeni, da so jim na nogo nadedli obroček z identifikacijsko številko z namenom spremljanja njihovih premikov, življenjske dobe in njihovih navad. Ptice so ulovili s pomočjo tankih obročkovaških mrež, ki so jih postavili na štirih lokacijah. Tako so skupno ujeli in obročkali 33 ptic, ki so pripadale 9 vrstam.

Mentor skupine je bil Maks Sešlar.

Slika št. 4: A vidite tisto ptico... (foto Srečko Štajnbaher)

Arhitekturna skupina si je zadala nalogo raziskati in pregledati znamenja na območju zavarovane enote kulturne dediščine naselje Skomarje. Pripravil se je popis znamenj vpisanih v Register nepremične kulturne dediščine in ostalih znamenj, ki so jih udeleženci tabora odkrili na osnovi terenskega dela in jih grafično prikazali v obliki zemljevida. Udeleženske so spoznale osnovno terminologijo kulturne dediščine in uporabo Registra nepremične kulturne dediščine. V sklopu arhitekturne delavnice so se seznanile s procesom izdelovanja arhitekturnega posnetka v namen arhiviranja in na enem izmed znamenj (Skomarje 34) in izvedli tudi arhitekturne meritve za pripravo arhitekturnega posnetka. Osvojili so osnovno terminologijo na področju arhitekture in kulturne dediščine, se seznanile s posameznimi arhitekturnimi elementi znamenja in pričeli z meritvami le teh. V sklopu meritev smo uporabljali klasične pripomočke, kot na primer tesarske metre in lesene zložljive tesarske metre, kakor tudi novejšje pripomočke, kot je digitalni laserski merilec razdalj. Pridobljene informacije so vestno zapisale in iz njih ustvarile skico tlorisa, prereza, fasade in posameznih detajlov. Seznanile so se tudi s skiciranjem, osnovami perspektivne risbe in akvarelne tehnike. Skiciranje ima v arhitekturi še vedno velik pomen, saj je osnovna oblika likovnega izražanja posameznika. S skiciranjem objekta so vzpodbudili našo kreativnost in se pri tem tudi zelo zabavali in sprostiti. Meritev objekta na terenu je služila kasnejši obdelavi pridobljenih informacij z računalniškim programom AutoCAD, čigar osnovne ukaze in funkcije so udeleženske v sklopu delavnice tudi osvojile. Pridobljeno znanje so prikazale v obliki izrisanega arhitekturnega posnetka in analognih plakatov, ki vključujejo risbe znamenj, velikosti in razvoj znamenj.

Mentorica skupine je bila Barbara Lečnik.

Slika št. 5: Mlade arhitektke pri delu v Skomarju (foto Srečko Štajnbaher)

Pri nastanku muzeja na nekdanji železniški postaji v Zrečah so bile od lanskega leta zopet izvedene dodatne aktivnosti. Na taboru smo se vozili s obnovljeno staro lokomotivo, ki so jo vestni ljubitelji začeli pripravljati štiri ure pred njeno uporabo ter nam tako omogočili sicer kratko, vendar atraktivno vožnjo. Ponovno smo si ogledali tudi njihov muzej.

Slika št. 6: Vozi nas vlak v...Zreče (foto Srečko Štajnbaher)

Nekaj igrvic v naravi sta izvedli mag. Mojca Bedjanič iz Zavoda za varstvo narave OE Maribor in Ljudmila Strahovnik iz OE Celje. Udeleženci so se zelo vživeli v različne situacijske vloge.

Slika št. 7: Situacijske vloge (foto Srečko Štajnbaher)

V okviru tabora je bila tudi posneta oddaja Gymnasium za Radio Prvi RTV SLO, kjer so udeleženci poleg dela na taboru predstavili tudi svoje hobije, nameravano poklicno pot, pa še kakšne druge zanimivosti iz njihovega privatnega življenja so zaupali novinarkama.

Slika št. 8: Nastop pred mikrofonom je bil kar zahteven (foto Srečko Štajnbaher)

V okviru tabora so se udeleženci popeljali z sanmi po progi na Zlodejevem, dvakrat zaplavali v notranjem bazenu in se ob strokovnem vodstvu mentorjev podali tudi na pot med krošnjami. Raziskovalne skupine so vsak dan sproti predstavljale kratke rezultate tekočega delovnega dne, tako da so bili tudi ostali udeleženci seznanjeni z delom ostalih skupin. Udeleženke tabora so tudi spekle palačinke, očitno so bile zelo dobre, saj so morale po dodatne sestavine v trgovino. V okviru tabora so imeli udeleženci ob večerih tudi dovolj časa za družabne aktivnosti.

Slika št. 9: Na razgledni ploščadi (foto Srečko Štajnbaher)

Ob koncu tabora so udeleženci predstavili delovne rezultate enotedenskega dela. Predstavitve so pokazale velik napredek znanja, čeprav je delo potekalo samo teden dni. Podžupan občine Zreče g. Drago Šešerko se je na predstavitvi zahvalil vsem mentorjem in udeležencem za opravljeno delo in zaključil s povabilom na tabor v prihodnjem letu.

Kot vsa leta doslej, je delo na letošnjem taboru s kamero vestno dokumentiral Dušan Kotnik.

Slika št. 10: Vse je dokumentirano (foto Srečko Štajnbaher)

Vodja tabora:
Srečko Štajnbaher